

BIBLIA

Az októberi elmélkedéseket Kálmán Mária és Kiss József (Budapest), a novemberieket Garay András (Dunakeszi) készítette.

„Hajt az idő gyorsan,
Rendes útján eljár,
Ha felülünk, elvisz,
Ha maradunk, nem vár.”

(Arany János)

Az idő és a termés beért. Küldesz a jogos haszonért. Meglopnak, kisemiznek.

Fiadat is elküldöd, talán megbecsülik. Bután szeretted munkásaidat, megint ér egy pofon.

Rádöbbsz, hogy nehéz okosan, józanul szeretni.

„A kevésben hűtlen voltál, semmit sem bízik rád” szellemében az eddig támogatottakat kiveted a külső sötétségre. Körülnézel. Rádöbbsz, hogy az új borhoz új tömlő kell.

Még nem torzultál el, tudod, érzed, hogy a Szegettkő mekkora, miért és hol van.

Újrakezded. Jobban megnézed, hogy kibin bízol, és nagyon figyeled, hogy ki fog komolyan venni téged. A Szegettkő gazdája nagyon bízik benned, még mindig számít rád.

Október 5. — Évközi 27. vasárnap — Mt 21,33–42 — Gonoszból okulva, JÓT

A szentírás a szeretetről szól, a szeretet pedig ihleti a szent iratokat, verseket, gondolatokat. A mai rész hangsúlyos szavai: gonosz, eltávozott, megverték, megölték, megbosszulja, másnak adja. Hol itt a szeretet? No, innen szép győzni, mert ehhez képest csak jobb lehet. Isten fejében rend van. A bibliárok, fordítók, értelmezők fejében is olykor próbál rend lenni.

Szerény képességeim szerint, a teljesség igénye nélkül próbálok egy, az

ügyhöz méltó értelmezést faragni, amely remélem, hordozza az istenarcú ember és az embert nagyon szerető Isten örök egységét.

Mint mindig, itt is Te vagy a fontos. Jó képességeid és lehetőségeid vannak. Beruházol. Hiszel a természet rendjében, remeled a bő termést.

Szereted a melletted élőket, nekik is adsz munkát. Elutazol, hiszen vannak juhaid más akolból is. Ott is hinted a hit, remény, szeretet magvait.

Október 12. — Évközi 28. vasárnap — Mt 22,21–14 — Fehérruhás rend

„Hasonló a Mennyek Országá egy királyhoz, aki menyegzőt készített fiának.”

Jézus, mint oly sokszor most is példázatban beszél hozzánk. Vajon miért hoz fel annyi hasonlatot a Mennyországáról? Mert tudja, hogy minden ember ezt keresi, erre vágyik. Minden ember boldog akar lenni.

Az ember, illetve az ember leánya úgy álmodja meg az esküvőjét, úgy tervezi, hogy abba minden földi jót, szépet bel szeretne sűríteni. Ezért beszél Jézus is menyegzőről, lakomáról, mert így akarja velünk érzékeltetni, hogy Isten Országá elképzelhetetlenül Jó.

A földi lakoma egy-két napig tart. Vége lesz. Jézus olyan ünnepet akar nekünk adni, amelynek nincs vége. Olyan ünnepet, amely örökkévaló.

Milyen megdöbbenő, hogy ez nem kell az embernek. Valószínűleg fel sem fogja, mit utasít vissza, mert ha tudná,

nem tenné. Sok ismerősünk azzal hártja el meghívásainkat: „Még nem tudom mi lesz majd akkor”, vagy: „Majd meglátom, milyen lesz a kedvem, az idő stb.” Ilyen hozzáállással le lehet késni a menyegzőt, el lehet menni a saját boldogságunk mellett – mint, ahogy a tíz szűz példázatában is láthatjuk.

Köreinkben – hála Istennek – gyakoriak mostanában az esküvők. Nem tudom, mit szolt, érzett volna Juli és Tomi, ha üres templom vagy lakoma-helyszín fogadta volna őket menyegzőjük napján. Bizonyára elkeseredést, bosszankodást, szomorúságot éltek volna át. Természetes emberi reakció. – A király másképpen reagál. Nem becsukja, hanem szélesebbre tárja az ajtót! Istenből még nagyobb szeretet vált ki a visszautasítás! Mert ahol a bűn megnövekedett, ott még nagyobb a kegyelem.

„Aztán, mikor a szolgák összeszedtek gonoszokat és jókat egyaránt, a ki-

rály bement a lakodalmas házba, és észrevett egy embert, akin nem volt menyegzői ruha.”

Nem azt kérdezte a király, hogy miért ilyen ruhában vagy, hanem azt, hogyan, mi módon kerültél ide. Hiszen ha az ajtón jött volna be, ott adtak volna rá a király által készített menyegzői ruhát. A legkomolyabb kérdés ez a ruhakérdés. Mert a meghívó megvan legtöbbünknek. És a ruha? Ez a ruha Jézus életébe került.

Ez az ünneplő ruha a felülről való születést szimbolizálja. Nem kerülhetjük ki a Jézussal való találkozást, nem sunnyoghatunk el előle, ha be akarunk menni a lakomára.

Jó volna, ha elfogadnánk a meghívást, ha felvinnénk a menyegzői ruhát, ha bemennénk a kapun. Isten nem kényszerít, csak hív. Ha akarjuk, elfogadhatjuk.

Október 19. — Évközi 29. vasárnap — Mt 22,15–21 — Egyszerűből égi rendet

A mai szentírási rész az egyik legveszélyesebb, legvitatottabb, legingoványosabb példabeszéd. Hatalom, császár, jog. A Biblia egységes. Hiszem és vallom, hogy sok része egyensúlyban van, harmonizál.

„Ha percnyi léted súlyától legörnyedsz,
Emel majd a végtelenség érzete,
S ha elragadna ennek büszkesége,
Jog korlátozni az arasznyi lét,
S immár biztosítva áll:
nagyság s erény.”

Madách gyönyörű szavai mutatják az ember veszélyes véglet-lehetőségeit, s értéket teremtő, mértékét ismerő, szeretni akaró vágyait.

Leonardo Da Vinci nagyon érezte és használta az aranymetszés, az isteni arányok mértékét. A mai szentírási részben Jézus talán erre utal. Egység, dialektika, mérték.

Kötekednek velem, csapdát állítanak, mai szóval beszélnek nekik, szinte lecikizik. Nem először és nem utoljára. Ha a válasza csak Istené lenne, akkor hol a törvényes rend, hol az emberi oldal? Ha a válasz elmenne az emberi oldal felé, akkor hol az isteni rész? Jézus válasza, mint mindig higgadt, nyugodt, egyensúlyt teremtő, békítő, nem lehet belekötni.

A császár is csak egy ember. A fém-pénz két oldala pontosan egyforma.

Emberi és isteni legyen az életetek. Értékek meg, Égi és Földi együtt megy csak! Világ és túlvilág – egymás nélkül lúdtalpas.

„Alattad a Föld,
Fölötted az ég,
Benned a lét.”

A te életed egyensúlya csak tőled függ. Mindez persze Jézusnak csak egy rövid válasza egy rövid kérdésre. A feljegyzett három év alatt sokszor utalt arra, hogy mindenünk Istené. A tízparancsolat, a főparancs, az új parancs egysége minderről többet mond.

Kívánok mindenkinek jó továbbgondolást, jó egyensúlyt!

Október 26. — Évközi 30. vasárnap — Mt 22,34–40 — Fontossági sorrend

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből! – „Szeresd felebarátodat, mint magadat! Ez a két parancsolat tartja az egész törvényt és prófétákat.” A főparancsként ismerjük ezt a részt a Bibliából.

Kedvesemmel 28 éve kényszerülünk arra, hogy más-más felekezetből származó kultúránkban szelektáljunk, rangsoroljunk. Így rájöttünk, hogy a dogmák, a szertartások mind-mind eltörpülnek ennek a jézusi tanításnak a fontossága mellett.

Ám ha az Isten, az embertárs és az önmagunk iránti szeretet a legfontosabb, akkor minden más lényegtelen? Nem hinném. Úgy gondolom, hogy minden „más” bele kell helyezni ebbe a rangsorunkba, értékrendünkbe, és a

szeretet törvényét nem szabad megelőznie egy apró, vagy nagynak gondolt, de lényegtelen „dolognak”. Könnyű ezt így leírni, de nehezebb a hétköznapok különböző helyzeteiben megélni. Mondok egy példát: az első gyermekünk születése utáni időkben nem mentünk el egymás nélkül sem templomba, sem közösségi találkozóra, mert éreztük, hogy a másik jelenléte akkor és ott fontosabb bármi másnál.

Helyes istenszeretettel eljutunk a másik emberhez, de előtte rá kellett találnunk az igazi énünkre. Mondhatnám úgy is, hogy a felettes énünkre vagy a jézusi énünkre. Ezt a fajta magunkra ébredést megtérésnek is szoktuk nevezni. Mert csak úgy vagyunk képesek szeretni a másik embert, ha önmagunkban már megláttuk ezt a fel-

sőbbrendűt. Minden ember eredendően hordoz magában egy darabot Istentől, s ez az önmagunkon túlmutató isteni részünk képes csak az agapé-fajta szeretettel fordulni a másik felé. Ez a fajta énünk már képes kordában tartani az egónkat. Muszáj is, mert ha az ego kerül fölénybe, akkor önzésről beszélünk, ez pedig már nem önszeretet, hanem önimádat.

Volt idő, amikor úgy gondoltam: istenszeretet nélkül nem juthatok el embertársaimhoz. Ma már tudom, hogy a másik emberben és önmagamban is megtalálhatom Istent.

Itt mindegy a sorrend. A Lényeg az, hogy e hármassal szeretetkörből egyiket sem szabad kihagyni. Tudomásul kell vennünk, hogy egymás nélkül nem megy!

November 2. — Évközi 31. vasárnap, Halottak napja — Jn 6,37–40 — A hit csapdái

Az ember szeretné azt hinni, hogy az evangéliumok minden mondata egyértelmű, világos és határozott eligazítást ad Isten világról, vagy arról, hogy az embernek hogyan kell élnie. János evangéliumában is olvashatjuk a főpapi imában az Isten és ember egymásban levésének, oldhatatlan összetartozásának, egységének kifejtését. Talán itt, még a tanítás és az "úton járás" elején János számára sem állt össze Jézus tanításának a lényege. Istentőlünk az évek teltével, olvasmányainkkal, tapasztalatainkkal, hitünk árnyalódásával változik. Így lehetett ezzel János evangélista is - hiszen az Atya mindenkit odaad, és a Fiú mindenkit átölel, kivétel nélkül. Feltétel nélkül szeret bennünket, nem különül el tőlünk és megnyilvánul bennünk és a világban, az idézett jánosi részben viszont még több feltétel, válogatás, különállóság van. Érezhetjük, hogy az Atya nem mindenkit ad oda, hanem csak azt, akit ő akar. Jézus, ha akarná, elutasíthatná a hozzá küldötteket, és az ember oldaláról a hit egyfajta belépőjegy az Istenhez tartozáshoz.

Tagadhatatlan, hogy ebben a modellben számos gyakorlati előny rejlik. Az eleve elrendelés (predestináció) tanának egyik hangsúlyos érve e jánosi gondolat. Az Atya mint teljhatalmú Úr dönt az emberek sorsáról, és a hiten épülő feltételrendszer teljesítésének jutalma az örök élet. S hogy így a Halottak napjával is összekötődik mindez, egyértelmű az Egyház üzenete: "Ember, csipkedd magad, mert könnyen a pokolban - na jó, a tisztító tűzben - találhatod magad." Isten itt egy felsőbbrendű lény, aki valahol az univerzumban vagy azon kívül él, és a hozzá való viszonyunk alapján büntet

bennünket, vagy emel magához. Vanak, akik a hitet hangsúlyozzák Istenhez tartozásunk fő követelményeként, vannak, akik a cselekedetet, vagy a kettő valamely fogasztható kockáját keverik ki. A szentírás méltó muníciót szolgáltat ehhez is, ahhoz is.

Nagyon antropomorf istenkép van e gondolatok mögött. Mivel tapasztalom, hogy nekem vannak szükségleteim, úgy vélem, Istennek is vannak. Mivel szükségleteimet jogosnak élem meg, úgy gondolom, hogy Istennek is vannak jogos szükségletei. A boldogság számomra valamely feltételrendszer teljesülése: szeressenek, legyenek javaim, higgyenek bennem, legyen lakásom, enni valóm, egyfajta jólétem és emberi méltóságom. Na jó, Istennek mindegy nincs szüksége, de van szüksége imára, áldozatra, áldozatbemutására, kiengesztelődésre. S ő is a saját jogos szükségletei kielégülése szerint boldog, vagy bosszúálló, személyválogató, be- vagy kirekesztő. Pontosan olyan, amilyen én is vagyok.

De miért félünk kimondani, hogy Istennek nincs szüksége semmire ahhoz, hogy boldog legyen. Ő maga a boldogság. Ennek következtében Isten nem követel meg senkitől semmit. Őt nem lehet megbántani, neki nem lehet kárt okozni. A hozzá való viszony alapjának nem az ő elvesztésének félelmén kell nyugodni, hanem azon, hogy Vele lenni, élni, gondolkodni, cselekedni - nekünk jó. Az az igazi emberi élet, mert vele "hegyeket tudunk mozgatni", jelképes és tényleges értelemben is.

Jézus számára is csapda volt saját korának istenképe. Tudta, hogy csak arra építve tud valamit elmondani Isten va-

lóságáról. Őszintén meg kell azonban mondani, hogy Jézus istenkép-váltása nem sikerült, s Istentől alkotott mai képünk nem sokban különbözik egy jámbor ókori zsidótól. A világ csak annyiban változott, hogy akkor az élet kizárólagos igazodási pontja volt az az istenkép, ma viszont úgy rázza le magáról az ember, mint kutya vizet. Vissza is sírjuk néha ezeket a "szép időket", amikor még az istenfélelem "rendje" határozta meg az emberek életét.

Ma válságokkal teli időt élünk. Klímaválság, gazdasági válság, politikai és erkölcsi válság dül - holott alapvetően az istenkép került válságba. A hamis, eltorzult istenkép hamis emberképet eredményez, és ez tükröződik vissza a gazdaságban, politikában, erkölcsben. Az ember már nem akar a régi istenképben hinni, az istenkép viszont nem tud változni, mert bebetonozza azt 2000 év hagyományára, "szent tehenei" és saját kishitőségünk.

Tudom, súlyos szavak ezek, de - ahogy mondani szokták - a 24. órában vagyunk. A földön közel 7 milliárd emberben él teremtettsége okán az Isten Lelke. Ha mindez tudatosodna bennünk, azaz Isten valósága és az emberek egysége - amit János evangéliumában Jézus is összegez -, az hihetetlen sebességgel változtatná meg a világot. Ezen kellene munkálkodnunk, kinek-kinek a saját posztján.

És ezt a szemüveget kellene felvennünk akkor, amikor Jézus tanítását olvassuk. Ő pontosan tudta, hogy azért küldte őt az Atya hogy "mindnyájan egyek legyenek". Te velem, Ő vele, az utolsó afgán ópiumcsempészig, mindnyájan testvérek vagyunk.

November 9. — Évközi 32. vasárnap — Jn 2,13–22 — A cselekedet csapdái

Jézus másik nagy csapdája, mondhatjuk igazi megkísértése saját korának messiásképe volt. Hogy milyen lesz majd a Messiás, azt évszázadok óta pontosan körülírták, meghatározták. Dániel, Izajás, Zakariás, a Zsoltárok gondoskodtak arról, hogy aki messiási babérokra tör, annak honnan kell származni, mit kell csinálnia, mit kell megváltoztatnia. Rengenget ismérve volt a Messiásnak, és aki ezen az ismérveket nem teljesítette, annak reménytelen volt a küldetése. Mert a zsidók várták a Messiást, sőt Jézus korára várták, hiszen Dániel jól behatárolta az időt. A származási feltétel is egyértelmű volt: Dávid családja. A jelek is egyértelműek voltak: halottakat feltámasztani, betegeket gyógyítani, démonokat űzni.

Mi hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy Jézus egy egyszerű szegény ácsmester fiaként élte becsületes, munkás életét Názáretben, majd "szegre akasztotta a műhelykulcsot", és vándortanítónak adta magát. Mindez távol áll a valóságtól.

Jézus születésétől kezdve egész környezete számára az egyik potenciális Messiás volt. A másik János volt, de nyilván mások is megfeleltek a kritériumok egyikének-másikának - hiszen mint tudjuk, évtizedenként léptek fel emberek messiási igénnyel. Így hamar Jánosra és Jézusra összpontosít a messiásvárásban élő nép, az uralkodóktól és főpapoktól az egyszerű embereikig. És tudomásul kell vennünk: Jézus nem annak köszönhetné népszerűségét, hogy az emberek megváltoztatták gondolkodásukat, hanem annak - főleg János halála után -, hogy benne is-

merték fel a Messiást. Azt a Messiást, aki Jézus számára a legnagyobb kísértés volt. Mert csak a Messiás népszerűsége és "médiáértéke" tette lehetővé Jézus számára, hogy lerombolja azt a messiásképet, amelyik éppen szólni engedte. Ez az ellentmondás végigkíséri Jézus életét. Belelkesít, de amikor látja, hogy "nem ilyen lovat akartam", inkább félreáll, visszavonul. Így Jézus egyik igazi megkísértése a templomhegy megtisztításának kényszere volt. Hogy mit kellett tennie, azt Zakariás, Jeremiás és Izajás már régen "eldöntötte". Aki Messiás akar lenni, annak bizony meg kell tisztítani a templomot. Akár tetszik neki, akár nem. Ki kell űznie a kufárokat (Zakariás), meg kell szüntetnie a latrok barlangját (Jeremiás), és az imádság házának kell neveznie a templomot (Izajás). Bár János evangéliuma időrendben Jézus tanításának elejére teszi az eseményt, minden kutató egyetért abban, hogy ez a virágvasárnapi bevonulás utáni napon történt. Jézus mint Messiás vonul be számárháton a városba, és a végső összecsapásra készül.

A templomban igazi nagyüzem folyik. A Pészach nemcsak a legnagyobb vallási ünnepük volt a zsidóknak, hanem a templom éves bevétele is ezekben a hetekben realizálódott. A messi földről jött zarándokok legfontosabb vallási ritusa volt mindez. Közel kétszázezer ember jött ilyenkor (az egyébként kb. húszezer lakosú) Jeruzsálembe az egész birodalomból, hogy anyagi lehetősége szerint galambot vagy bárányt áldozzon az Örökkévaló oltárán. Josephus Flavius - erősen túlzóan - 225 600 bárány levágásáról ír egy hónap

alatt. Gondolni lehet mindennek logisztikai nehézségeire is, aminek része volt a pénzváltás.

Itt nem üzletelés folyt, mint gondolkánk, hanem törvényesített banki ügyletek, hiszen ennek ez volt a módja, és valamiből meg kellett élniük a kor vezetőinek is. Jámboran azt szoktuk gondolni, hogy a pénzváltásra azért volt szükség, mert a pénzen a császár képe volt, ami tilos ábrázolásnak tekintett vallási ügyletekben. Valójában arról volt szó, hogy tiruszi ezüstre, a kor kemény valutájára kellett váltani a pénzt: annak egyik oldalán a birodalmi sas, másik oldalán Hercules pompázott. Nem az arcok számítottak, hanem az ezüsttartalom.

Jézus belép a templomtérre, és teljesíti az elvárásokat. Hogy mit gondolt közben, hogy ütötte -e az embereket, vagy csak fellépése készítette a kufárokat futásra, kinek-kinek a jézusképére kell bízni. Jézus immár egy újabb messiási elvárást teljesített. A nép előtt immár ő az igazi Messiás. És az utána következő napokban bebizonyosodik, hogy nemcsak Jézus nem kell, hanem a várt Messiás sem, mert minden és mindenki zavaró, ha hatalomról és pénzről van szó. És mindenkinek, aki rámutat az igazságra, annak pusztulnia kell a hatalom nagy kirakós játékában, ahol a tömeg egyszerűen manipulálható, az érzelmek és indulatok könnyen felszítathatóak, és az igaz beszédnek nincs sok esélye. Jézusnak sem - s talán az elmúlt kétezer év és a mai kor sem hozott sok változást ezen a téren. Ő legalább, mint annyi mindent, ezt is megpróbálta.

November 16. — Évközi 33. vasárnap — Mt 25,14–30 — A lehetőség csapdája

A talentumokról szóló példabeszéd az egyik legtöbbet idézett szentírási rész. Tanítás arról, hogy amit kaptunk, azt már használnunk is kell. Az elemzések során mégis számos megválaszolatlan kérdés marad. Mintha itt a teljesítmény elismerése, az evilági szerzés értékei kerülnének be Isten és ember viszonyába. Már itt is csak a teljesítmény, vagy akár csak a pénz számít? A nagy kérdés, mi is az a talentum? Vajon talentum-e az, hogy az embernek anyagi lehetőségei vannak? Vagy intellektuális, művészi, netalán tanítási képességei? Vagy a hit csak akkor tetszik Istennek, ha továbbadjuk, s aki megőrzi azt a maga csendességében, "belső kamrájában", azt már a külső sötétséggel kell riasztgatni? Vagy a jószágunkról van szó, amit ki kell árasztanunk a másik emberre? Nehezíti a magyarázatot az is, hogy a talentumokat az ember kapja, tehát nem az övé. A szentírás-magyarázók nagy része elegánsan kisasszézük az előbbi kérdések megválaszolására elől, mondván, hogy Jézus nem mondhatta mindezt, csak utólagos betoldás a Jézus második eljövételét váró egyház fegyelme érdekében.

Az biztos, hogy a talentum Isten adománya. Mértéke az ember lehetőségei-

hez képest aránytalanul nagy, ez már egy másik dimenzió. Az emberek saját maguk nem tudnak talentumokhoz jutni, azokat kizárólag Isten adja - mindenkinek a tehetsége szerint. Annyit, amennyit megbírnak, mert az Úr ismeri az övéit. Így a talentum alapvetően nem emberi, hanem isteni képesség, látás, lehetőség bennünk. Isteni természetünk a talentumunk, amit Isten a teremtésben ránk ruház. Az ember élhet úgy, hogy nem vesz tudomást e képességéről, és élhet úgy, hogy képességének kibontása az élete fő célja. Aki kibontja ezt a képességét, annak megduplázódik, hiszen az isteni oldal mellé az emberi oldal is társul. Ezért kettőzódik meg a talentum. Az ötöt kapó még véletlenül sem szerez hatot vagy négyet. Ötöt, mert Isten e tekintetben teljesen önmagával egyenlőnek, partnernek tekint az embert. Jézus mondja is: Ti is hasonló jeleket (csodákat) tudtok véghezvinni. Ő nem alacsonyítja le az embert, hanem felruhazza, magához emeli. Egymásban-levésről és egységről beszél.

Mi kell a talentum kibontásához? Pálhoz fordulhatunk, aki összetört cserépedényről beszél, vagyis az ember egoja emel gátat isteni természetének

kibontása előtt. Akkor ássuk el a talentumot, amikor nem vesszük észre, hogy mennyivel boldogabbak lennénk, mi is és a környezetünk is, ha utat nyitnánk isteni természetünknek (ha használnánk azt). Aki kibontja az életében isteni természetét, az Istenben él, aki nem, az Isten nélkül. S mi más lenne az Isten nélküli élet, mint a külső sötétség. A "gonosz és lusta szolga" nem kerül a külső sötétségre, mindig is ott volt. Istene természetének ismerete nélkül élt.

Jézus is nagyon nyomatékosít egy alaptételt: Ember, te Isten teremtménye vagy. Saját képére és hasonlóságára teremtett téged. Akkor "működsz" helyesen, és akkor lesz ez a világ is Isten szándéka szerinti, ha ezt a lehetőséget kibontod. Valamit kezdeni kellene ám ezzel! Miért vársz mindig Istenre, hogy ezt meg azt tegye? Itt van melletted és mindannyiunk mellett.

Csak a büszkeségünket kellene kitenünk a külső sötétségre. Higgyük el, oda való. És ne hivatkozzunk talentumokra, ha pénzről, hatalomról, szépségről vagy egyéb emberi teljesítményről - nagyon emberi dolgokról - van szó. Isten más dimenziókban építi az Ő országát. És kizárólag az övével.

November 23. — Krisztus Király ünnepe — Mt 25,31–46 — A szétválasztás csapdája

Az egyházi év végén a végső időkről szólnak az evangéliumok. Ahogy lezáródik az év, úgy záródik le az emberi élet is, és eljön a számvetés ideje. Milyen is volt az életed, és mire használtad? Jézus második eljövetele ez, vagy halálunk pillanatában lesz a számvetés, vagy csak egy adventre készülő lelkiismeret-vizsgálatról van szó? Alapjában nincs különbség közöttük. A jó számvetés nemcsak a tényeket tárja fel, hanem a hiányokat is.

De Isten ebben az ábrázolásban is féltelmetes ítélőbíró. Élet és halál szuverén ura. Jobbra, vagy balra állunk, mint a birkenauai vasúttállomás osztályozó rámpáján. Ez jöhet, az mehet. Holott Isten mindenkihez szeretettel és ajándékokkal közeledik! Testvér, jó barát - vagy az ítélet, a szétválasztás Ura? Ő az még egyáltalában, aki visszahozta az elveszett bárányt, és megkereste az elgurult garast? Ennyire más lenne Ő? Ennyire félreismertük volna őt, amikor megérettük, hogy átölel bajainkban és hiányainkban? Vagy a magyarázóknak itt is ki kell sasszéniük az ősegyház pedagógiájára hivatkozva?

Vajon valóban az emberek meg- és elítéléséről van itt szó, vagy valami egészen másról?

Teremtetségünk folytán Isten lelke, természete lakik bennünk. E természetet a "juh-létünk": a szeretni tudásunk, mindaz, amiben Isten világát éljük és folytatjuk. De az ember ezt a létet elnyomja magában, mert úgy gondolja, hogy kimarad valamiből, lemarad, hogy az a lét korlátozza a lehetőségeit. A "juh-lét" köré felépítjük a "kos-létet". Természetesen nem tudatosan teszi mindezt az ember, hanem így szocializálódik, nevelődik fel. Kis túlzással azt mondhatjuk, már az anyatejjel szívja magába az Istentől - tehát saját igazi természetétől - való elkülönülést, amit aztán megerősít az iskolarendszer, és általában a struktúráknak az ember személyiségebe beépülő elvárásai. Így a "juh-lét" csak mint lehetőség marad meg az emberben, de általában a "kos-lét" uralja azt. Amikor Jézus azt mondja "Az embernek életét kell adnia ahhoz, hogy megtalálja", ugyancsak erre utal. Azt az életet, amit élek - a "kos-létet" - el kell veszejtenem (oda kell adnom), hogy megtaláljam azt a létet - a "juh-létet" -, amely a létezés igazi, Istentől fakadó formája.

Amikor Jézus azt mondja, ha visszatérek, elválasztom a juhokat a kosoktól,

akkor arról beszél, hogy létezésünk - bennünk élő - kettőssége realitás, és ő majd elválasztja az ember valódi természetét a ráakódott illúziótól, attól az illúziótól, hogy a szeretet nélkül is van élet. Jézus jelenléte mindenki számára megerősíti benne az igazi énjét, és megsemmisíti a szeretet nélkül való életet. Ezért változnak meg körülete azok, akik megértik azt, hogy ki is Ő. És ezért tudunk mi is megváltozni, ha beengedjük Őt az életünkbe. Ez az életünk igazi kihívása: Merjük-e kockáztatni benne Jézus megjelenését, mert általa megtörténik a szétválasztás, s tisztán látjuk majd, hogy mi van bennünk, és mi hová tartozik. Vagy ragaszkodunk az énközhöz ("kos-létünkhez"), ahogy a kisgyermek szorongatja a babaruhát?

A máteí itélettábló csak mindennek a know-how-ját adja meg. A szeretetben való létnek pontos ismérvei vannak. Ehhez hozzáadhatod személyes nézőpontodat, egyéni képességeidet, vágyaidat, álmjaidat. Elhelyezheted saját környezetében, kultúrádban, hazádban. Sokféle módon élheted meg, és hibázhatsz is. Isten nem a tökéleteseket hívja magához, hanem az Ő útján járókat, a juhokat, akiket ismer, és a nevükön szólítja őket.

November 30. — Advent 1. vasárnapja — Mk 13,33–37 — Az időpont csapdája

A Jézus által megkívánt éberségre általában úgy gondolunk, hogy az ember életének vége nehezen számítható ki, és mindig úgy kell élnünk, hogy Isten elé állhassunk - hiszen nem tudhatjuk sem a napot, sem az órát, az életünkről adandó számadás bármikor bekövetkezhet. Az egyházi év vége, az advent kezdete külön nyomatékot ad mindennek.

Jézus szándéka ezekkel a látszólag kemény szavakkal más. Az előző részek rávilágítanak Jézus igazi céljára: megmutatni az embernek azt, ami az ő valódi természete, hogy annak megfelelően éljen. Az isteni természet szerinti élet annyival több, annyival embernek valóbb, hogy nem lehet összemérni azzal a léttel, amelyet Isten nélkül él az ember. Az ember részesedhet azokban az erőkből, képességekben, amelyeket Isten beléje kódolt a teremttség okán. Istennel élni nemcsak azt jelenti, hogy az ember megteszi a parancsolatokat - félelemből vagy nem félelemből -, és teszi a jót: ad, szolgál, szelíden szeret. Istennel élni Jézusnál azt is jelenti, hogy az ember részesül egy olyan "teremtésfeletti látásban", élményekben,

tapasztalatokban, képességekben, amelyek messze túlhaladják világi életünk örömeit és lehetőségeit.

Jézus realista, ő tudja, hogy az emberi élettapasztalat nem támasztja alá mindezt. Azok a struktúrák, félelmek, szorongások, amely az embert mozgatják, stabilan meghatározzák a döntéseit és cselekedeteit. Miért? Mert a "másik oldal" bemutatása erőtlenséggel, sokszor követhetetlen, nem Isten erejéről, hanem az ember szorongásairól szól. A bennünket körülvevő világi és egyházi struktúrák monopolizálták Istennel kapcsolatos gondolati pályáinkat, amelyekről letérve az intézmény és a hagyomány biztonsága is elvész. Az ember így nem vállal kockázatot. Járt utat a járatanért minek hagyná el?

Jézus szeret bennünket, és nem hagyja mindezt annyiban. Minden ember mögött ott áll, és szólítja őt. Minden emberhez megérkezik, és érkezésével létrehozza az emberben azt a változást, hogy isteni léte szerint éljen. Mivel Jézus tapasztalatból ismeri az Istennel élt élet magasabb voltát, nagyobb boldogságát, méltóbb világot teremtő képességét, nagyon kívánja mindezt nekünk.

Nem azért kell ébernek lennünk, mert bármikor Isten ítélőszéke elé állhatunk, hanem azért, hogy minél hamarabb észrevegyük az Ő látogatását, hogy minél hamarabb kezdjük el a valódi természetünknek megfelelő életet. Ez a mi igazi érdekünk, és persze a világé is, hiszen az isteni lét szerinti élet egész más viszonyokat teremtene ezen a bolygón.

Ébernek nem félelemből kell lennünk, hanem vágyból. Vágyani az ő ígéretére, vágyani egy teljesebb életre, vágyani egy boldogabb országra. Aki vágyik valamire, megteremti azt. Akinek céljai vannak, azok messzibbre jutnak. Mik a mi céljaink? Mik a mi vágyaink? Becsületos végiggondolásuk leplez le bennünket igazán. Munkahelyi biztonság, autó, nagyobb ház, egészség, gyermekeink boldogsága? Vagy vágyaink szintjére merjük emelni az Istennel élt életet? Hiszen Ő ott van, és válaszol nekünk. Isten nem egy elegáns kívülálló, aki olimposzi magasságokból nézi az emberi vergődést.

"Isten a hátam mögött állt, és én megkerültem érte a világot" - írja őszintén József Attila. Csak meg kellene fordulnunk, és megfoghatnánk erős karját, és érezhetnénk biztató ölelését. És teljesebb, boldogabb életet élhetnénk.